

תחנות דלק פיראטיות באיזור הדרום – תנועת רגבים

סקירה:

היקף שוק הדלקים המניעים את התחבורה בישראל הוא אדיר, עם צריכה שנתית כוללת העומדת על כ-4.7 עד 5 מיליון טון בנזין וסולר (נכון לשנים 2022–2023). המרכיב הכלכלי הדומיננטי בשוק זה הוא המיסוי: הכנסות המדינה ממס הבלו על כלל הדלקים מסתכמות בכ-19 עד 21 מיליארד ש"ח מדי שנה (לדוגמה: כ-20.6 מיליארד ש"ח בשנת 2023)¹. מכיוון שדלקים אלה מיועדים בעיקר לכלי רכב, תחנות דלק פיראטיות המוכרות דלק מהול או מוברח גורמות לנזק כפול: הן פוגעות בעסקים החוקיים והן גורמות להתחמקות ישירה ושיטתית של מיליארדי שקלים מקופת המדינה בשל אי-תשלום המס השנתי האדיר המוטל על כל ליטר (בלו ומע"מ).

ביישובים הבדואים בדרום הארץ ישנה תופעה נרחבת של תחנות דלק פיראטיות הפועלות ללא אסדרה וללא פיקוח. מדובר בתעשייה של ממש המגלגלת סכומי עתק, תוך גרימת נזקים ישירים ועקיפים למדינת ישראל:

- א. **אובדן הכנסות למדינה** – אובדן ההכנסות למדינת ישראל הינו במספר מישורים: אובדן הכנסות כתוצאה ממכירת דלקים מהולים בתחנות הדלק בלתי מוסדרות, עומד על כ-400 מיליון ₪ בשנה. רשות המיסים למשל, סיפקה למבקר המדינה לקראת דו"ח שנכתב בעניין, שבשנים 2016-2019 לא ערכו כלל שומות מס לבעלי תחנות דלק פיראטיות במשרדי פקיד השומה בבאר שבע.²
- א. החוק במדינת ישראל רואה בדלק ובסולר הוצאה מוכרת לצורך החזר מס לקבלני בניין. קבלנים רבים מבין תושבי הפזורה והערים הבדואיות, משתמשים בהטבה זאת על מנת לרכוש כמויות גדולות של דלק ולמכור אותו בזול דרך אותן תחנות בלתי חוקיות. זו דרך נוספת בה מפסידה מדינת ישראל כסף רב במרמה. כאמור, מחיר הדלק לצרכן בישראל כולל את מחיר הדלק, לצד מס בלו ומע"מ. רכיב מס הבלו הוא עיקר מחירו של בנזין או סולר בתחנות דלק מורשות. אי תשלום מיסים אלו, יוצר חיסכון ניכר לבעלי תחנות הדלק והפסד עצום לקופת המדינה. בנוסף, בעלי תחנות דלק מורשות נדרשים לשלם מס הכנסה, ועובדיהם עשויים לשלם אף הם מס הכנסה כשכירים.
- ללא אומדן רשמי של מספר תחנות הדלק, ובעיקר ללא אומדן של היקף פעילותן, לא ניתן לאמוד את אובדן כלל המיסים הגלומים בעצם קיומן.
- ב. **פגיעה סביבתית** – המחוקק קבע תקנות בטיחות וסביבה בנוגע לאחזקת מיכלי דלק לצרכי מסחר, חקלאות או לשימוש עצמאי, הכוללות בין השאר מרחקי בטיחות ממבנים ודרישה

¹ סקירת הכנסות המדינה ממסים בשנת 2023.

² היבטי משילות בנגב - דו"ח מבקר המדינה 2021.

להצבה על משטחים למניעת חלחול דלקים לאדמה³. תחנות הדלק הפיראטיות הפועלות ללא פיקוח ותקנון, גורמות לפגיעה קשה במרקם האקולוגי באזור הדרום. הדלקים והשומנים מחלחלים לאדמה ומאיימים לחלחל למי התהום. רשות המים מנהלת מרדף בלתי נגמר אחר דליפות אלה מחשש שיגיעו למי התהום ויפסלו נפחי מים גדולים לשימוש ביתי.

זיהום אוויר – השימוש בדלק מהול גורם לזיהום אוויר חמור יותר מכיוון שחומרי המהילה (כגון ממיסים או שמנים לא מתאימים) מובילים לשריפה לא שלמה במנוע, מה שמגביר באופן דרמטי את פליטת המזהמים הרעילים, כולל פחמן חד-חמצני וחלקיקי פיח. בנוסף, חומרים אלו פוגעים והורסים את מערכות בקרת הפליטה של הרכב (כמו הממיר הקטליטי וחיישני החמצן), ובכך משביתים את יכולת הרכב לסנן את הגזים הרעילים, ומובילים לעלייה חריגה ברמת זיהום האוויר הנפלטת. מפגע תכנוני והשתלטות על קרקעות – תחנות הדלק הפיראטיות נמצאות הן ביישובי קבע מוכרים והן באזור הפזורה הבלתי חוקית. תחנות הדלק הפיראטיות ביישובי הקבע ממוקמות באיזורי מגורים ולא באזורי תעשייה ומסחר, וללא קבלת היתרים כנדרש. מדובר במפגע תכנוני שילך ויתעצם ככל שמדינת ישראל לא תיקח את האחריות. הצבת תחנות בלתי חוקיות באיזור הפזורה, מהווה חלק ממנגנון הפלישה וההשתלטות על אדמות המדינה.

היקפי התופעה – סקירת שטח

כבר בשנת 2009 הגדיר שר הפנים דאז, אלי ישי, את תחנת הדלק הפיראטיות כבעיה חמורה שיש להילחם בה. בדו"ח אכיפת חוק התכנון והבנייה של היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה שקיבל השר באותה השנה⁴, צוין שמתוך 21 תחנות דלק פיראטיות במחוז הדרום נסגרו 17, ונותרו רק ארבע פעילות. דו"ח שהוגש לשר על ידי תנועת רגבים כתגובה לדו"ח הרשמי, חשף 76 תחנות דלק שלא נכללו בדו"ח היחידה העצמית. משמע, היקפי התופעה לא ידועים לרשויות המדינה, לא אז ולא היום.

למעשה, הרשויות פועלות לעיתים רחוקות מאוד כנגד התופעה הרווחת, עד שנדמה שמדובר בתעשייה לגיטימית לחלוטין. אם בעבר היה מדובר בתחנות על כבישים נידחים שהיו ידועות לבודדים מקרב האוכלוסייה הבדואית, הרי שהיום מדובר בתחנות דלק שנמצאות בכבישים הראשיים של ערים כמו רהט לקייה וחורה. קרי – ישנה אפס הרתעה בעניין.

לגופיה הרשמיים של המדינה אין מעקב סדור ומקיף אחר מספר תחנות הדלק הללו. תנועת רגבים הוציאה במהלך השנים מספר דו"חות בנושא. בדו"ח רגבים שפורסם בשלהי שנת 2022, הוצגו 52 תחנות פעילות, ו-58 תחנות שאינן פעילות.

מחקר שטח חדש שביצע מנהל איזור הדרום בתנועת רגבים, תיעד 92 תחנות דלק פעילות, אשר 33 בלבד היו קיימות בעת כתיבת הדו"ח הקודם. כלומר, לצד מספר תחנות שנסגרו מסיבות אלה או אחרות, הוקמו בשנים האחרונות 59 תחנות דלק פיראטיות חדשות. מספרים אלו לא מתעדים תחנות דלק נוספות הפועלות בעומק הפזורה, ולפיכך המספרים האמיתיים מקיפים הרבה יותר.

המלצות רגבים:

³ תכנות רישוי עסקים (אחסנת נפט), תשל"ז-1976.

⁴ אכיפת חוק התכנון והבנייה, היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה, משרד הפנים, יולי 2009.

- על כלל הרשויות המקומיות בנגב, ובכללן רהט, המועצות האזוריות והמועצות המקומיות, להעביר מידע למשטרת ישראל ולרשות המיסים על פעילות תחנות דלק פיראטיות בתחומן.
 - על משטרת ישראל לפעול מול רשויות אלה ולאכוף מיידית את התחנות המהוות סכנת בטיחותית וסביבתית ופוגעות במדינת ישראל הן בכלכלה והן בהיבטי משילות.
 - יש להקים גוף אכיפה מתכלל, בהובלת רשות המיסים והיחידה הארצית למאבק בפשיעה הכלכלית במשטרת ישראל (יאל"כ), הכולל נציגים של משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה, רשות מקרקעי ישראל ומשרד הפנים, שיוביל את אכיפת החוק בנושא זה.
- יצוין כי המלצות אלו דומות להמלצות דו"ח מבקר המדינה 2021.

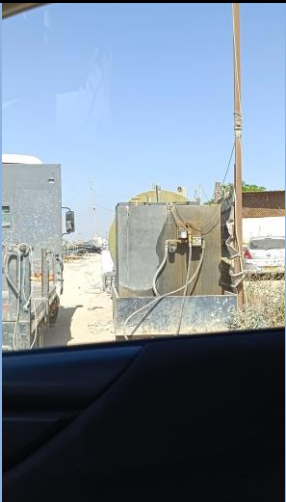
להלן טבלה המיפוי המסכמת את כל התחנות שנסקרו במחקר:

יחס לקובץ הקודם	הערות	תמונה	POINT_Y	POINT_X	יישוב
חדש	בכניסה לרהט ברחבה גדולה מכוסה בברזנט צינורית בחוץ		589041	178570	
חדש	ברחבה מיכל אדגום עם צינורית ושעון		589132	177987	

חדש	סמוך לקפה אלוש רכב מתדלק		589057	177879
חדש 0	מיכל אפור סמוך להאנגר		588485	177698
חדש	שני מיכלים צמודים ברחבה של האנגר		588529	177695

רהט

חדש	מיכל אפור/צהוב +שעון+צינור		587945	176647
קיים גם בקובץ הקודם	מיכל כחול בסמוך למכולות ברחבה של בניין		587808	176633

חדש	בין חנויות לבניין מיכל ירוק		587421	176403
-----	--------------------------------	---	--------	--------

קיים גם בקודם	בחנות חומרי בניין		#####	#####	
חדש	בתארבין בכיכר האחרונה על הכיכר צינור ומיכל מרחוק		583236	185302	<u>תארבי</u> 1

חדש	מיכל אדום בחצר של בית		581974	187658	
קיים גם בקודם	מיכליות צמודות 3 כולל צינור		581825	187735	
קיים גם בקודם	מיכל כחול כולל צינור ושעון		581648	187679	

חדש	מיכל צהוב של פז כולל צינור		581742	187773
חדש	מיכל כחול וצינור		581742	187636
חדש	מיכל צהוב וצינור		581823	187596
חדש	מיכל אפור ליד קציר		581721	188358
קיים גם בקודם	מתחת המסגד ליד כיתוב ירוק חלופית עם שעון		581630	188095

לקייה

קיים גם בקודם	בחצר של בית מיכל כחול		581638	187847
חדש	בחנייה של בית מול מכולת.		188256	581234
	בסמוך לחנויות מסחריות עם כיתוב 'סולר'		581531	186866
לצלם טוב יותר	בתוך מוסך בכביש הראשי של לקיה		581939	187310

	ברחבה מאחורי בניין		187549	581626
חדש	בתוך האנגר מפח רכב מתדלק		578078	192852
חדש	במוסך תחנה שנראית 'טוב'- להוסיף תמונה		578178	192963

חדש	ברחבה מיכל כחול		578272	193091
חדש	בכיבוי אש +שלט		578325	193534

חדש	בסאוונה		578533	193702
חדש	בצמודג לכיכר היה סגור צולם השלט		578469	194453
חדש	בכניסה המזרחית לחורה		5781718	195248

קיים גם בקודם , שינוי מיקום	מיכל פז צהוב בסמוך לביהס אלביאדר		578955	194342
קיים	בחנות חומרי בניין		577464	193295
קיים גם בקודם	בבניין מגורים תחנה ישנה		578268	194930

חדש	צמוד לסופר על הדרך		577557	192930
חדש	צינור וגדר פח ילד בתמונה..		577540	192083
חדש	בחצר של בית מיכל אפור		577220	191615

אל
סייד

חדש	בחנות צינורות וברזל		577257	191323	
חדש	במכולת סמוך לביהס		575934	191893	
קיים גם בקודם	מבנה שורה שניה מהכביש הראשי		572909	185715	

קיים גם בקודם	צינור בכביש הראשי מיכל בתוך המבנה		572935	186064	<u>תל</u> <u>שבע</u>
קיים גם בקודם	ברחבה בכניסה לכסייפה- צילום של מנו		573699	206649	
קיים גם בקודם	מול גן ילדים		573396	206494	

קיים גם בקודם	בתוך חנות כסייפה		573390	206510
חדש	צמוד לשוק עמוס אנשים אין תמונה		573196	207891
חדש	מיכל כחול במתחם של מדא		572945	208237
חדש	במתחם אוטובוסים		572675	208719
חדש	ברחבה של בניין	ללא תמונה	572885	208841
חדש דש	מיכל עם צינור		572569	208866

כסייפה

חדש	מיכל צהוב בחנייה של בית מיכל נוסף בחנייה לא ברור של מה			572557	208940
חדש	בחנייה של בית מיכל אפור כולל צינור ושעון			572340	209247
חדש	בקסייפה מיכל אדום מאחורי פך לבן וכיתוב כחול צולם מרחוק			573449	211194

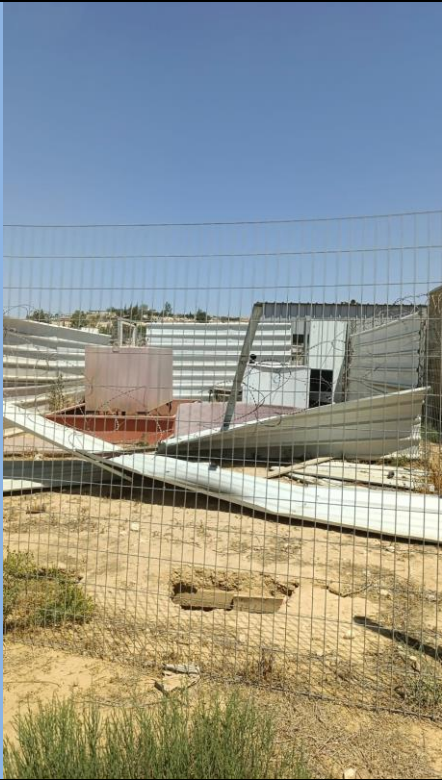
קיים גם בקודם	ברחבה עם טרקטור מיכל אפור		572174	209371	
חדש	עם מונה וצינור צמוד למסגד		571975	211556	
חדש	מיכל לבן ברחבה צולם מרחוק		571866	211655	

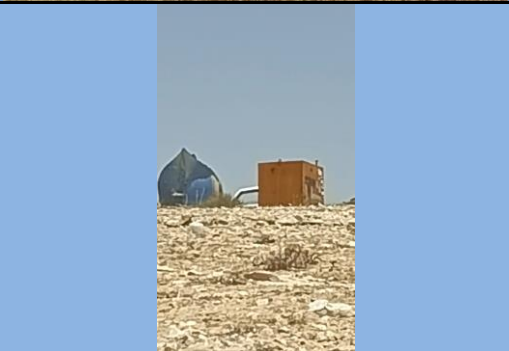
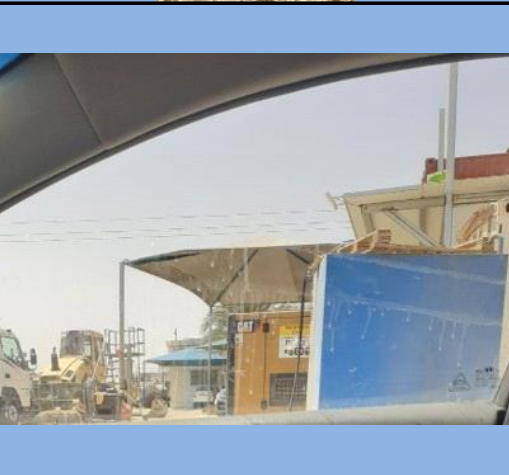
קיים גם בקודם	מול הגן ילדים מיכל במבנה וצינור ליד		570980	215745
חדש	בשטיפת רכבים 'השלום' ליד צומת עם כביש 31 צולמה צינור התדלוק		573360	211937
חדש	הכל מסודר בתוך המבנה		572389	211449

אל
פורעה

חדש	בסמוך למסגד מיכל אפור		571455	210452		
חדש	צמוד לכביש הראשי במתחם חקלאי		564051	203379	<u>ערערה</u>	
קיים גם בקוד שינוי מיקום	ברחוב מסחרי כולל שעון וצינור	לנסות לצלם		568511	184782	<u>שגב</u> <u>שלום</u>
קיים גם בקודם	מיכל כחול-כוחלה		577813	205348		

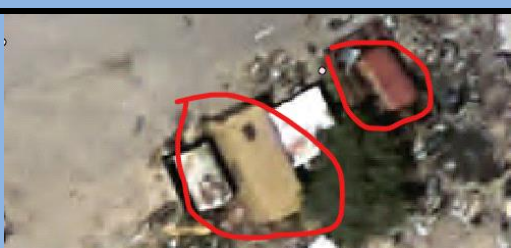
קיים גם בקודם	קרוב למיכל הקודם, מיכל לבן של סונול עם מנעול וצינור		577854	205371	<u>מרעית</u>
קיים גם בקודם	בדריגאת, ליד פילר מיכל לבן כולל צינור		578892	207408	
קיים גם בקודם	מיכל של סונול מרחוק		577714	213799	<u>פזורת</u> <u>באח</u> <u>נחל</u>

חדש	בתוך סוואנה לבנה שעון וצינור		574828	195288	<u>מולדה</u>
חדש	מיכל אדום בגן ילדים		574352	197116	

חדש	מיכל כתום וצינור צמוד למכולת וסוסים בכניסה המזרחית למולדה		574486	199236	
קיים גם בקודם	מיכל כתום וכחול שעונים וצינור קשה להגיע		566564	189046	<u>פזורת</u> <u>אום</u> <u>אל סר</u>
קיים גם בקודם	במתחם עבודות עפר		569591	187741	
חדש	מיכל אפור צינור על הרצפה		569181	187944	<u>אל</u> <u>עפאוו</u> <u>(מול)</u> <u>נבטים</u>

קיים גם בקודם	באותו מתחם מיכל כחול גדול (צולם מהכביש)		569598	187687	
חדש	בסמוך למכולת בכביש עוקף אל זרנוג ממערב		192097	568350	
חדש	מיכל אפור וצינור		568383	193099	
חדש	מיכל אפור גדול		568352	193144	

יחדש	מיכל כחול		568488	193192	<u>אל</u> <u>זרנוג</u>
חדש	בחלקה הפרטית אל זרנוג		568754	2E+06	
חדש	בחלקה הפרטית אל זרנוג		568612	192394	
חדש	מצפון לחלקה הפרטית באל זרנוג ברחבה של משאיות וכלי עבודה		569114	192590	
קיים גם בקודם	מאחורי הואן יש דלקיה		566064	193726	

חדש	מאחורי מיגונית בנקודת התצפית בסיוורים		566004	194660	<u>אבו</u> <u>תלול</u>
חדש	בנגרר		565736	196736	
חדש	עשרה מטרים	סקרנים, ללא צילום	565726	196762	<u>אבו</u> <u>קרשין</u>
חדש	במתחם אוטובוסים		565640	196967	
קיים גם בקודם	שתי מיכלים סמוכים כולל ברז שעון ומנעול		552495	199625	<u>קסר א</u> <u>סר</u>
קיים גם בקודם	מיכל צהוב של פז		553657	198989	

חדש	מיכל לבן וצינור בקרבת מרכז מסחרי בטיילת קסר		555146	198730	
חדש	מיכל טורקיז בצמוד לפזורת הכלא ממערב לכביש 40	לצלם	567965	182424	<u>פזורת הכלא</u>
קיים גם בקודם צילום של מנו	מאחורי דור אלון להבים		587433	181781	
קיים גם בקודם	זיאדנה מצפון לרהט שתי מיכליות		591479	178665	
חדש	פזורת א-רפאיעה (סמוך למושב נבטים)		190556	571700	

חדש	בכביש המערבי ההיקפי של אום בטין ליד סוסים		577969	188978	<u>אום</u> <u>בטין</u>
-----	---	---	--------	--------	---------------------------